

TEXNIKUMLARDA ISHLAB CHIQUARISH TA'LIMI USTALARINI MALAKA OSHIRISHGA YUBORISHNING AHAMIYATI VA SAMARADORLIGI

Utepova Aliya Altinbekovna

Respublika imkoniyati cheklangan shaxslar uchun
ixtisoslashtirilgan maxsus texnikum "Tikuvchilik"
yo'nalishi ishlab chiqarish ta'limi ustasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada texnikumlarda faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish ta'limi ustalarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda malaka oshirish kurslarining o'rni va ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, ishlab chiqarish ta'limi ustalarining zamonaviy pedagogik va ishlab chiqarish texnologiyalarini o'zlashtirishlari, ta'lim sifati hamda bitiruvchilarning mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirishdagi roli yoritilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, ustalarning malakasini muntazam oshirib borish professional ta'lim sifatini yaxshilashning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar: texnikum, ishlab chiqarish ta'limi ustasi, malaka oshirish, kasbiy kompetensiya, professional ta'lim, innovatsion texnologiyalar, ta'lim sifati.

Mamlakatimizda professional ta'lim tizimini rivojlantirish, xalqaro standartlarga mos malakali mutaxassislarini tayyorlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy ishlab chiqarishning jadal rivojlanishi, yangi texnologiyalarning amaliyotga keng joriy etilishi ta'lim tizimi oldiga ham yangi talablarni qo'yamoqda.

Texnikumlarda o'quvchilarning kasbiy ko'nikmalarini shakllantirishda ishlab chiqarish ta'limi ustalari asosiy o'rin tutadi. Ularning bilim va ko'nikmalari qanchalik yuqori bo'lsa, o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligi ham shunchalik sifatli bo'ladi. Shu sababli ishlab chiqarish ta'limi ustalarini muntazam ravishda malaka oshirish kurslariga yuborish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Texnikumlarda faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish ta'limi ustalarining kasbiy mahoratini rivojlantirishda malaka oshirish tizimining ahamiyatini o'rganish va uning ta'lim sifatiga ta'sirini tahlil qilish, hamda ishlab chiqarish ta'limi ustalarining faoliyatidagi zamonaviy talablarni aniqlash; malaka oshirish kurslarining mazmun-mohiyatini tahlil qilish; ustalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish yo'llarini o'rganish; malaka oshirish natijalarining ta'lim sifatiga ta'sirini baholash; amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Ishlab chiqarish ta'limi ustasi nafaqat nazariy bilimlarga, balki zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlari haqida ham yetarli ma'lumotga ega bo'lishi lozim. Texnologiyalarning jadal rivojlanishi natijasida ishlab chiqarish sohasida yangi

esa ustalardan o'z ustida muntazam ishlashni talab etadi. Malaka oshirish kurslariga yuborilgan ustalar quyidagi imkoniyatlarga ega bo'ladilar:

Zamonaviy texnologiyalar va uskunalar bilan ishlashni o'rganadilar; ilg'or pedagogik texnologiyalarni o'zlashtiradilar; ishlab chiqarish korxonalari tajribasini o'rganadilar;

O'quvchilarni kasbga yo'naltirishning samarali usullarini bilib oladilar; Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo'yicha bilimlarini mustahkamlaydilar. Malaka oshirish jarayonida ustalar ta'limning kompetensiyaviy yondashuvi asosida dars tashkil etish, amaliy mashg'ulotlarni samarali o'tkazish va baholashning zamonaviy usullarini qo'llash bo'yicha bilimlarga ega bo'ladilar. Shuningdek, ishlab chiqarish korxonalarida tashkil etilgan stajirovkalar ustalarning haqiqiy ish muhiti bilan tanishishiga hamda ishlab chiqarishda qo'llanilayotgan yangi texnologiyalarni o'rganishiga xizmat qiladi. Bu esa o'z navbatida o'quv jarayoni mazmunini mehnat bozori talablariga moslashtirish imkonini beradi.

Ishlab chiqarish ta'limi ustasi o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash, kasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantirish vazifasini bajaradi. Usta zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlarini, texnologik usullarni va ilg'or tajribalarni mukammal bilishi lozim. Bugungi kunda ishlab chiqarish korxonalarida avtomatlashtirilgan tizimlar, raqamli texnologiyalar va innovatsion uskunalarining qo'llanilishi ustalardan yangi bilim va ko'nikmalarni talab etmoqda. Shu bois malaka oshirish kurslari ustalarning kasbiy rivojlanishida muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Malaka oshirish kurslari quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi: Zamonaviy ishlab chiqarish texnologiyalarini o'rganish; Pedagogik mahoratni rivojlantirish; Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish; Kompetensiyaviy yondashuv asosida ta'lim tashkil etish; Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi qoidalarini takomillashtirish.

Malaka oshirishning afzalliklari. Kasbiy rivojlanish. Bilim va ko'nikmalar yangilanadi. Pedagogik mahorat va dars sifati oshadi. Zamonaviy texnologiyalar va amaliy mashg'ulotlar samaradorligi ortadi. Korxonalar bilan hamkorlik, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi kuchayadi. Yangi metodlar joriy etiladi.

Malaka oshirishning samarali shakllaridan biri ishlab chiqarish korxonalarida stajirovka o'tash hisoblanadi. Bunda ustalar real ishlab chiqarish muhiti bilan tanishadi, yangi texnologik jarayonlarni kuzatadi va ilg'or tajribalarni o'zlashtiradi.

Amaliy bilimlar boyiydi; korxonalarning ehtiyojlari o'rganiladi; o'quv dasturlarini takomillashtirish imkoniyati yaratiladi; bitiruvchilarni ish bilan ta'minlash samaradorligi ortadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, malaka oshirish kurslarida muntazam qatnashgan ustalar dars jarayonida innovatsion metodlardan samarali

Date: 27 June 2026

foydalanadilar. Ularning o'quvchilari amaliy topshiriqlarni bajarishda yuqori natijalarni namoyish etadi. Shuningdek, malaka oshirish kurslari ustalarining kasbiy motivatsiyasini oshirib, o'z ustida ishlashga bo'lgan intilishini kuchaytiradi. Bu esa professional ta'lim sifatining oshishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, texnikumlarda ishlab chiqarish ta'limi ustalarini malaka oshirish kurslariga muntazam yuborib borish professional ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. Malaka oshirish natijasida ustalarining kasbiy va pedagogik kompetensiyalari rivojlanadi, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari kengayadi hamda o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligi sifati oshadi.

Shu sababli ishlab chiqarish ta'limi ustalarining malakasini oshirish jarayonlarini yanada takomillashtirish, ishlab chiqarish korxonalari bilan hamkorlikni kuchaytirish va amaliy stajirovkalarni kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining professional ta'lim tizimini rivojlantirishga oid qarorlari.
3. Professional ta'lim muassasalari faoliyatiga oid me'yoriy hujjatlar.
4. Abduqodirov A.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2021.
5. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent.
6. Professional ta'lim metodikasi bo'yicha o'quv qo'llanmalar.